

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ל"ג בעומר, ה'תשל"ה

יוצא לאור לש"פ בהר, כ"ף אייר, ה'תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

לוי יצחק בן חנה

בקשר עם יום הולדתו השבעים

לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

מתוך אושר, שמחה והרחבה בגו"ר

ולשנת הצלחה רבה ומופלגה

ונחת רוח חסידותי מכל יוצאי חלציו

ברוב טוב גשמי ורוחני ומתוך שמחה וטוב לבב

ויצליח בכל אשר יפנה באופן דלמעלה מדרך הטבע

נדפס על ידי ולזכות משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

מביא לידי מעשה, הנהגת התלמידים בחייהם היום יומים ע"פ התורה והמסורה, והתקוה אשר לדכותי האריכות בהאמור אך למותר.

כן עלי החובה (והזכות) לעוררו על ההכרח הגמור בקביעות עתים ללימוד פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, ואם על כאו"א החובה בזה עאכו"כ בזה שחונן מהשגחה העליונה בכשרון ובאפשרית להשפיע על אחרים, ובכל כהנ"ל הובטחנו הבא לטהר מסייעין אותו.
בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ההכרח הגמור... ללימוד פנימיות התורה: ראה בארוכה קונטרס עץ החיים. וש"נ.
הובטחנו הבא לטהר מסייעין אותו: יומא לח, סע"ב. וש"נ. וראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ב ואילך.

לעילוי נשמת

מרת שרה ע"ה סירוקה

בת הרה"ת ר' מנחם מענדל ע"ה

נפטרה ט' אייר, ה'תשפ"ב

ת' ני צ' ב' ה'

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ בהר, כ"ף אייר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ל"ג בעומר ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק פ' אמור. י"ג אייר, ה'תשפ"ב,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2022 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2022

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

והתעוררות – אשר זכינו לשמוע היום. ואשר יש להם שייכות לכל המוסדות והארגונים של אנשי ש"י ולכל אחד ואחד מאנשי ש"י. ואלה הם דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א:

"המנצלים (הניצל) יום סגולה ושמחת רשב"י זה
 "להתחלת ביסוס הרחבת מבצעים פעולות וענינים
 "כללים ופרטים."

עד כאן לשונו הק'

בטח יזדרזו הקוראים להודיע תיכף את הנ"ל לכל השייכים לזה.

מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א

ג

בי"ה, כד' אייר תשכ"ב
 ברוקלין

מר ... ש"י

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ' אייר, בו כותב אשר זה איזה שנים לאחרי חתונתם ולע"ע לא נתברכו בפרי הבטן.

וכיון שעל האדם לעשות התלוי בו בדרך הטבע, הן הוא והן זוגתו תחיי ישאלו עוד הפעם דעת רופא מומחה במקצוע, מובן ביחד עם הוספה בבטחון בהשי"ת המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית.

כותב בסיום מכתבו אשר ענינו הוראה במקצוע התלמוד ותנ"ך, התקוה חזקה אשר ע"פ הוראת חז"ל שלימוד התורה צ"ל ביראת שמים, ואדרבה ראשית חכמה יראת ה', שעושה ככל האפשרי להחדיר בתלמידיו יראת ה' טהורה, ובפרט שהרי רואים במוחש שאז מתקיימת גם הבטחת חז"ל שהתלמוד

"מהו הפי' בזה?" – אמר לו רבינו (תוכן) "שאם ישאלו אצלו פשט .. יגיד להם שהוא – הרבי – עצמו אינו יודע פשט, ומ"מ באדערט דאָס עם ניט [= אין זה מפריע לו]."

ג

שעל האדם לעשות התלוי בו בדרך הטבע: ראה בארוכה דרמ"צ קו, א ואילך (מצות תגלחת מצורע). קונטרס ומעין מאמר יז ואילך. ובכ"מ.

הוראת חז"ל שלימוד התורה צ"ל ביראת שמים: ראה שבת לא, סע"א ואילך. יומא עב, ב. ובכ"מ.

ראשית חכמה יראת ה': תהלים קיא, יו"ד.

יראת ה' טהורה: שם יט, יו"ד.

הבטחת חז"ל שהתלמוד מביא לידי מעשה: קידושין מ, ב. וש"נ.

בס"ד. שיחת יום ג' פ' בהר"ב חוקותי, ל"ג בעומר, ה'תשל"ה.

– בין מנחה למעריב –

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

א. המנהג בכל תפוצות ישראל של"ג בעומר הוא ענין של שמחה, וכפי שמפרש במשנת חסידים¹ ש"מצוה לשמוח שמחת רשב"י", שבוה מתבאר טעם השמחה דל"ג בעומר, שזוהי שמחת ההילולא של רשב"י.

ובהקדמה² – שמחפשים על זה כמה טעמים, אבל כיון שמשנת חסידים הוא תורת הקבלה, ובא בהמשך לרשב"י שהוא זה שהמשך פנימיות התורה באופן של גילוי לתנאים שבימיו (שעיקר ענינם ה' נגלה דתורה)³,

– ועי"ז נתפרסמו הענינים של פנימיות התורה בדורות שלאח"ז, עד לדרא דעקבתא דמשיחא, באופן ד"יתפרנסון" (כלשון הזהר"), שענין של פרנסה מורה שהענינים נמשכים ובאים באופן של הבנה והשגה – הרי מובן, שעיקר ההסברה על השמחה של ל"ג בעומר צריך לחפש בפנימיות התורה, ואילו הטעמים שנאמרו בספרים אחרים, באים בתור טעמים נוספים.

ו"אלו ואלו דברי אלקים חיים"⁴, אלא שישנו הענין שהוא העיקר, והענין שבא לאחרי העיקר (אע"פ שגם הוא עיקר, להיותו "דברי אלקים חיים"), ועד שההלכה למעשה בפועל – כשיש נפק"מ כו' – היא לפי הטעם העיקרי, ובנדו"ד, הטעם העיקרי וכוונתו למעשה (אם יש איזה נפק"מ למעשה) הוא הטעם שנאמר בפנימיות התורה, כפי שנתגלה במשנת חסידים, ואח"כ נתבאר בארוכה בתורת החסידות.

ב. אמנם, ענין זה צריך להיות באופן שבנוגע להנהגה כמעשה בפועל לא תהי' סתירה ח"ו בין פנימיות התורה ונגלה דתורה.

(3) ראה גם ד"ה לה"ע רשב"י תשמ"ה (תו"מ סה"מ אייר ע' רעז ואילך). וש"נ.

(4) תקו"ז ת"ו בסופו. וראה גם תו"מ חע"ז ע' 128. וש"נ.

(5) עירובין יג, ב. וש"נ.

(1) מס' אייר פ"א מ"ו. וראה גם מכתב יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב, פ' וספרתם לכם גו' שבע שבתות שנה זו (אג"ק ח"ל ע' קצד). וש"נ.

(2) ראה גם שיחת ל"ג בעומר תשכ"ב בתחלתה (תו"מ חל"ג ע' 404). וש"נ.

ולכן נשאלת השאלה – שע"פ נגלה, ענין של הסתלקות ופטירת צדיקים מביא להנהגה הפכית מאשר "לשמוח שמחת כו".

ועד שמצינו בנוגע למשה רבינו,

— שהוא הי גם הראשון שגילה פנימיות התורה, רזין דאורייתא, וכמבואר בארוכה בסיום ההמשך תקעו עת"ר¹¹ (שיצא-לאור בדפוס בימים אל¹²), שענינו של משה הי גילוי פנימיות חכמה, פנימיות אבא, שהיא פנימיות עתיק —

שיום פטירתו ז' באדר הוא ענין של היפך ההנהגה ד"לשמוח שמחת כו"¹³.

והביאור בזה — גם ע"פ נגלה¹⁰:

משה רבינו הצטער על פטירתו, כמסופר בארוכה במדרשי חז"ל¹¹, ומובן גם מפירוש רש"י על התורה¹², שמה ביקש שיהי המשך חיים חיותו בעלמא דין; משא"כ רשב"י הי שמח ביום ההילולא שלו, באמרו "בחד קטירא אתקטירנא", כמסופר בארוכה ב"אידירא"¹³.

וכיון שע"פ דין הנגלה צריך לנהוג ביום ההסתלקות לפי ציווי ובקשת בעל ההסתלקות, לכן, אצל משה רבינו שביקש היפך ענין ההסתלקות, נקבע ענין ההסתלקות לענין הפכי; משא"כ אצל רשב"י שענין ההסתלקות הי באופן של שמחה, בנוגע לעצמו, ורצה שלאח"ז יהי זה ענין של שמחה גם אצל אחרים,

— כמבואר בפע"ח¹⁴ שרשב"י לא הי מרוצה והקפיד על אחד שאמר "נחם" ביום שמחתו, ל"ג בעומר, כפי שנהג לומר "נחם" בכל יום, אפילו בשבת ויו"ט —

הנה גם ע"פ דין הנגלה, הרי זה יום של שמחה, ועד שניתוספו עוד כמה טעמים ע"פ נגלה.

ג. אך הא גופא דורש ביאור¹⁵:

כיון שרשב"י ידע הטעם שבגללו הי ענין ההסתלקות אצל משה

(6) ראה שד"ח הנסמן באג"ק שם. וש"נ.
 (7) ראה גם תו"מ חנ"ט ע' 305 ואילך. וש"נ.
 (8) תאריך ה"פתח דבר": פסח שני, ה'תשל"ה.
 (9) ראה טושו"ע או"ח סתק"פ ס"ב.
 (10) ראה גם תו"מ חל"ג שם בשוה"ג הג'.
 חנ"ט שם. וש"נ.
 (11) נסמנו בתו"מ ח"ג ס"ע 218.
 (12) ר"פ ואתחנן.
 (13) זח"ג רפח, א.
 (14) שער ספה"ע פ"ז. וראה גם תו"מ חע"ו ע' 132. במאמר פ"ט (לעיל ע'...).
 וש"נ.
 (15) ראה גם תו"מ חנ"ט שם. וש"נ.

הדרוש להפיץ המעינות בכל מקום שידו מגעת ואפילו חוצה, תעמוד לו להחלטה טובה בהאמור.

מובן שמצער מה שהופסק לפי שעה השיעורים בדא"ח, שאף שכני"ל תקותי חזקה שאין זה אלא הפסק לפי שעה, הנה בענין תלמוד תורה ובפרט בחלק דאילנא דחיי, הי"ז מעוות לא יוכל וגוי, כיון שכל רגע דיו שיפקיע את עצמו, נוסף על מה שחסר בתוצאות בהנוגע לדחילו ורחימו ולענינים בפועל הבאות מלימוד זה והתבוננות בענינים המבוארים בדא"ח, וק"ל.

ויהי רצון שעכ"פ בעתיד הקרוב יסתדרו מחדש, ובאופן המבואר באגרת הקדש לרבנו הזקן סוף פרק ט', הי רגיל לקרות דף אחד יקרא בי דפים כו', ופשוט שכוונתי לשיעורים הנלמדים ברבים נוסף על השיעורים בפ"ע, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

אף שאינו מזכיר מפעולותיו בקדש בקשר עם זמן חירותינו וכן בקשר עם יום הבהיר ל"ג בעומר, בטח השתתף בפעולות במסגרות האמורות וכן מתכנן עבודה בקשר עם זמן מתן תורתנו הבע"ל, וביחוד שהרי ביום א' דחג השבועות הבע"ל הוא יום ההילולא המאתים של כ"ק הבעל שם טוב ז"ל, וד"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

ב

בי"ה, ל"ג בעומר היתשכ"א
 ברוקלין

שלום וברכה!

בזה הננו לפרסם ברבים את דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א — הכוללים שאלה

להפיץ המעינות. חוצה: ראה אגה"ק של הבעש"ט — נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ. דאילנא דחיי: ראה זח"ג קכד, ב (ברע"מ). הובא ונתבאר בתניא אגה"ק סכ"ו. מעוות לא יוכל וגוי: קהלת א, טו.

שכל רגע דיו שיפקיע את עצמו: ראה ט"ז או"ח סתרפ"ז סק"ב ("א"א בתשלומין, שמה שילמוד אח"כ היא מצוה בפני עצמה"). וראה גם תו"מ התוועדויות ח"א (ה"שי"ת) ריש ע' 65. ח"ד (תשי"ב ח"א) ע' 72. אג"ק ח"ז אגרת ב'קמו. ח"ח אגרת ב'רס. ח"יב אגרת ג'תתקמ. ח"יז אגרת ו'שמז. ובכ"מ.

לדחילו ורחימו: ראה תקו"ז ת"י (כה, ב). תניא פט"ז ואילך.

ואין לך דבר העומד בפני הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

ב

חלקה נדפס בספר "משבחי רבי" ע' 122. תשורה (בלעסאָפּסקי, תשפ"א). דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א. . . אשר זכינו לשמוע היום: לאחר חזרתו מהאהל הק'. — וראה בתשורה הנ"ל שם (ועד"ז בספר "משבחי רבי" שם), שבמענה לשאלת המזכיר רחמ"א חדקוב

ועד "ואולך אתכם קוממיות"³⁰, ובנ"י מקיימים מצוותו של הקב"ה ויוצאים מהגלות לחירות אמיתית,

— שהרי נוסף על גודל הענין שבו מצד עצמו, הרי זה גם ציווי הקב"ה, כך, שהקב"ה צריך לקיים מצוה זו ובודאי יקיימנה —

וכיון שבנוגע למצוה ישנו ציווי הקב"ה "וזריזין מקדימין למצוות"¹¹² — יהי זה באופן ש"נגאלין מיד", "ושמחת עולם על ראשם"¹¹³.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א ברך ברכת המזון על הכוס, ואח"כ נתן לשלוחים לחלק לכל הנאספים מ"כוס של ברכה". וכן נתן להרב יוסף שיחי' וויינבערג שטרות של דולר עבור העזרת נשים.

טרם צאתו לתפלת ערבית — התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "כי בשמחה תצאו", ולאחרי תפלת ערבית התחיל לנגן הניגון "ניעט ניעט ניקאָוואָ".]

(113) ישעי' לה, יו"ד. נא, יא.

(112) פסחים ד, א. וש"נ.

הוספה

א

בי"ה, כ"ו אייר תשי"ב
ברוקלין

שלום וברכה!

לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבו מכ"א אייר, בו כותב אודות איזו הצעות שקבל בהנוגע להסתדרות בעתיד הקרוב.

והנקודה הכללית בזה, שדין קדימה להצעה שמרגיש שמצד חושי וכשרונותיו יצליח בה יותר, אלא שכיון שאדם קרוב אצל עצמו, הנה יתייעץ בזה עם ידידיו אשר במקום, וכבר נאמר ותשועה ברוב יועץ, וזכות החלטתו בתוקף

א

שאדם קרוב אצל עצמו: יבמות כה, ריש ע"ב. וש"נ.
וכבר נאמר ותשועה ברוב יועץ: משלי יא, יד. כד, ו.

רבינו באופן של היפך השמחה — מדוע אצלו הי' זה ענין של שמחה, היפך הנהגת משה רבינו?

ובפרט ע"פ המבואר בכ"מ בזהר ותיקוני זהר¹⁶ אודות השייכות של רשב"י עם משה רבינו.

ויובן ע"פ המבואר בחסידות, ובפרט במאמר הידוע של הצמח צדק¹⁷, שיש למעלה ענינים של יחודים עליונים שנעשים ע"י פטירתם והסתלקותם של צדיקים,

— כמובין גם מהמבואר באגה"ק סימן ז"ך וביאורה וגם בסימן "כ"ח" שלאח"ז, שביום ההילולא עולים "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימיו חייו" באופן נעלה ביותר, מצד "עליית רוחו ונשמתו למקור חוצבו", שהנשמה מגעת עד לשרש שרשה ומקורה הכי עליון (כמבואר בארוכה גם בדרושי ל"ג בעומר בסידור¹⁸), ובהוספה בזה, שאין זה רק בשרשה ומקורה העליון, אלא ש"מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה .. ופועל¹⁹ ישועות (כאן למטה, אפילו) בקרב הארץ" —

ולכן הרי זה ענין של שמחה גם כאן למטה.

אך עפ"ז נשאלת השאלה: מדוע אצל משה רבינו לא הי' כך?

ומבאר הצ"צ, שבזמן משה רבינו הי' המעמד ומצב של בנ"י — ע"ד בזמן שביהמ"ק הי' קיים — באופן שמצד הענינים שלמעלה האיר גילוי אלקות נעלה יותר מאשר היחודים העליונים שביכלתה של הנשמה לפעול אפילו בשעת ההסתלקות שלה, שאינם אלא באופן ד"שרגא בטיהרא"²⁰, כך, שהסתלקות של צדיקים אינה ענין שמוסיף כו', אלא אדרבה: היפך ההוספה, ולכן הנהגה ביום ההסתלקות היא באופן של היפך השמחה, משא"כ רשב"י שהי' לאחרי החורבן, הנה מאז מודגש העילוי שבהסתלקות של צדיקים, ובפרט אלו שענינם להמשיך מהפנימיות בגלוי, מפנימיות התורה בנגלה דתורה, ועד שנמשך באופן ש"פועל ישועות בקרב הארץ", ולכן נעשית אז גם הנהגה של שמחה.

ד. והנה, החידוש של רשב"י הי' לא רק בענין השמחה בנוגע ללימוד התורה וקיום המצוות בהידור, אלא היתה גם שמחה בענינים גשמיים:

(16) נלקטו בספר כחו ורשב"י מערכה א' (קה"ת, תשנ"ו) ע' לט ואילך. וש"נ.
(18) דש, סע"ב ואילך.
(19) לשון הכתוב — תהלים עד, יב.
(20) לשון חז"ל — שבת סג, א. וש"נ.
(17) ראה ד"ה להבין כו' גנתא לא עאל בה
ההוא גנא — נדפס בספר ההשתטחות

מסופר בזהר²¹ אודות החידוש של רשב"י, שע"י לימוד תורתו נעשית ירידת מטר וגשם כפשוטו שתצמח תבואה,

— והרי ברכת הגשם והמטר כוללת את כל הברכות, כפי שמבאר ומסביר הרמב"ן מ"ש בפרשת שבוע זה²²: "אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו .. ונתתי גשמיכם בעתם" (ולאח"ז מונה הכתוב כמה ברכות). ובפרט ע"פ פירוש הבעש"ט²³ ש"גשמיכם" היינו הגשמיות שלכם כו' — וכן ישנו הסיפור השני בנוגע לרשב"י, שאמר²⁴ "בקעה בקעה מלאי דיגרי זהב", כדי שאצל התלמידים לא יחסר בחשק, בשקידה והתמדה ודעת צלולה בלימוד התורה, ואכן התמלאה הבקעה כפשוטה דיגרי זהב, שאילו רצו, היו יכולים להשתמש בהם עבור פרנסה גשמית (שלכן נתבטלו אצלם המחשבות המבלבלות).

ומזה מובן, שהשמחה מתבטאת לא רק בלימוד התורה בשמחה, אלא נמשכת גם בענינים גשמיים בשמחה, היינו, שהשמחה נמשכת בגשמיות, ובכל הענינים, שכללותם בני חיי ומזוני רוויחא, ועד בפרטים ופרטי-פרטים.

ה. ולכן מקשרים זאת עם יין גשמי ולחם גשמי או מזונות גשמיים, ועד — כידוע הסיפור מרבותינו נשיאינו²⁵, שבל"ג בעומר ראו מופתים אצל אדמו"ר האמצעי במיוחד בנוגע לזרעא חייא וקיימא, שאלו שאצלם נתעכב הדבר, מאיזו סיבה שתהי', הי' ל"ג בעומר זמן רצון שבו נתברכו, ואח"כ הי' אצלם זרעא חייא וקיימא.

ומזה מובן גם שזהו זמן של סגולה — שיהודים נעמדים לפני הקב"ה ומבקשים ממנו שיהי' בגלוי קיום הברכות והיעודים:

"ונתתי גשמיכם בעתם", ולאח"ז — ברכת הארץ²⁶: "וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד [היינו, שלא זקוקים להגנות ושמירות כו', אלא שוכבים לישון במנוחה, כיון שזהו דבר בטוח שאין מי שיעלה על דעתו שיוכל להטיל חרדה ופחד] .. וחרב (אפילו חרב של שלום²⁷) לא תעבור בארצכם" (כפירוש רש"י: אפילו

טז. כדי להבהיר בנוגע לשאלות שיכולים להתעורר שידעו מה לענות — הנה:

בשנת תרצ"ב¹⁰³, ערך כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו התוועדות בל"ג בעומר, לפנות ערב, והבהיר מיד, שכיון שיתכן שיהיו שאלות וכו', הנה לכל לראש צריך לידע שישנו הענין ד"רבים מדכרי אהדדי"¹⁰⁴, ולכן אין מה לחשוש אם ההתוועדות תתארך ותימשך בזמן שצריך להתפלל ערבית, והוסיף, שאין צריך לחפש עוד טעמים, אלא מספיק עכ"פ הטעם ד"רבים מדכרי אהדדי".

ועד"ז בנוגע להתוועדות זו בל"ג בעומר שהתחילה לכאורה באיחור — מצד הטעם של שמחת חתן וכלה ושבע ברכות וכו'¹⁰⁵, שלכן לא התחילה מוקדם יותר, אבל בודאי הרי זה באופן של "דבר בעתו מה טוב"¹⁰⁶.

יז. ויה"ר — בלשון הידוע¹⁰⁷ שכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע כתב בפדיונות שלו — "שיפעלו בי ובהשומעים" (כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בבת-שחוק): שיפעל אצלי כפשוטו, וכן אצל השומעים, שלא רק ישמעו ("הערן"), אלא גם "דערהערן"¹⁰⁸, ויומשך במעשה בפועל, וזכות הרבים מסייעתם — להאיר את העולם ע"י "נר מצוה ותורה אור"¹⁰⁹, ובשמחה ובטוב לבב.

ותקויים התורה שאמר רשב"י, בעל השמחה, שהתחילה בפסוק⁷² "מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד", שאז עומדים כל בני באופן של "גם יחד" (ככל הפירושים שבדבר), ואז יורד מטר, שע"פ פירוש הרמב"ן²² הרי זה כולל את כל הברכות שבעולם, ועד למטה כפשוטו, שיש הרחבה בפרנסה כפשוטה.

ומתוך שמחה וטוב לבב והרחבה בכל הענינים — מסיימים את הרגעים האחרונים של הגלות, ויוצאים לקבל פני משיח צדקנו, ע"י ההקדמה שבפרשת השבוע בחלק שלומדים בקביעות שנה זו ביום הרביעי⁷¹: "אם בחוקתי תלכו (שתהיו עמלים בתורה) ואת מצותי תשמרו (ש"כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא בלא תעשה"¹¹⁰) ועשיתם אותם" (מצוות עשה)¹¹¹,

(21) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם במאמר פ"ג וש"נ (לעיל ע' ...). וש"נ.
(22) ר"פ בחוקותי.
(23) ראה כש"ט סוסר"ז. וראה גם תו"מ.
(24) חע"ו ע' 134. וש"נ.
(25) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(26) כו, ה"ו.
(27) תענית כב, א"ב.
(28) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(29) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(30) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(31) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(32) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(33) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(34) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(35) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(36) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(37) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(38) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(39) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(40) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(41) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(42) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(43) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(44) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(45) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(46) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(47) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(48) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(49) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(50) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(51) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(52) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(53) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(54) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(55) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(56) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(57) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(58) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(59) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(60) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(61) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(62) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(63) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(64) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(65) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(66) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(67) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(68) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(69) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(70) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(71) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(72) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(73) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(74) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(75) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(76) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(77) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(78) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(79) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(80) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(81) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(82) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(83) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(84) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(85) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(86) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(87) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(88) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(89) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(90) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(91) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(92) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(93) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(94) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(95) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(96) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(97) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(98) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(99) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(100) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(101) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(102) ח"ג נט, רע"ב. וראה גם תו"מ.
(103) ראה תו"מ שם ע' רלב. וש"נ.
(104) ראה שבת קמו, רע"ב.
(105) יש לציין שלאחרי שכ"ק אדמו"ר שליט"א חזר מהאוהל, שלח לברר אם כבר נסתיימה מסיבת חתונה שנערכה ביום זה (המור"ל?).
(106) לשון הכתוב — משלי טו, כג.
(107) ראה תו"מ שם ריש ע' שנד. וש"נ.
(108) ראה סה"ש תש"ח ע' 225. וש"נ.
(109) משלי ו, כג.
(110) עירובין צו, א. וש"נ.
(111) ראה כלי יקר עה"פ.

יד. ואח"כ הרי זה חוזר ונמשך עד למטה, עד לאהבת ישראל, שלכן הנה גם באהבת ישראל סדר העבודה מן הקל אל הכבד, היינו, שלכתחילה אוהב יהודי מצד המעלות שיש אצלו בגלוי, ואח"כ אוהב יהודי מצד פנימיותו, מצד פנימיות הנשמה שלו, אבל זוהי עדיין אהבה התלוי בדבר, אלא שזהו דבר נעלה ביותר — פנימיות הנשמות. ומזה בא אח"כ לאהבה שאינה תלוי בדבר, בדוגמת הענין ד"אהבתי אתכם אמר הוי"ו"⁹⁷, "בחביבותא תליא מילתא"⁹⁸, שזהו בדוגמת אהבת האב לבן בגלל היותו העצם שלו, ועד"ז היא האהבה ליהודי נוסף כפי שהיא בתכלית העילוי — למעלה מכפי שהיא מצד מעלת פנימיות הנשמה.

וגם ענין זה ישנו בגלוי בכל אחד מישראל — כמבואר בתניא⁹⁹, ובארוכה בספרי מוסר ועאכו"כ בספרי חסידות, שאפילו קל שבקלים, כשתופס ומרגיש שזהו ענין שיכול לנתק אותו ח"ו מאלקות, אזי עומד בכל נסיון; הוא לא יודע אודות פנימיות הנשמה, ולא יודע אודות פנימיות השכר, ועאכו"כ שאינו יודע אודות שאר ענינים שבגלוי, אבל הוא מרגיש שזה יכול להיות סתירה והעלם על השייכות של העצם שלו עם העצם של הקב"ה, כך, שאין כאן דברים וטעמים צדדיים, אפילו לא טעמים הכי נעלים כמו מצד פנימיות הנשמה, אלא בדוגמת הענין ד"אהבתי אתכם אמר הוי"ו" — זהו כל הענין;

ועד"ז נעשה אצלו הענין ד"ואהבת לרעך כמוך"¹⁰⁰, ובאופן כזה נמשך גם במעשה בפועל.

טו. וכך נעשה גם אצל הקב"ה — שאינו מסתכל ואינו מתבונן במעמד ומצב של העבודה בלימוד התורה וקיום המצוות, אלא כפי ש"הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה"¹⁰¹,

— עי"ז שהקב"ה "יערה עליהם רוח ממרום"¹⁰², והיינו, שאין צורך בענין של אתעדל"ת, אלא הקב"ה נותן זאת מלמעלה, ובאופן ד"מיד", ואז מתקיים פס"ד הרמב"ם ב"יד החזקה"¹⁰¹ — שמורה על החזוק להנהיג עם עולמות תחתונים ועולמות עליונים — "ומיד הן נגאלין", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובקרוב ממש.

* * *

(97) מלאכי א, ב.
 (98) זח"ג קכח, א.
 (99) פי"ד. פי"ח.
 (100) קדושים יט, יח.
 (101) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
 (102) ע"פ ישעי' לב, טו.

לעבור דרך ארצכם ממדינה למדינה²⁸), "ונפלו אויביכם לפניכם לחרב"²⁹, ועד — "ואולך אתכם קוממיות"³⁰, "בקומה זקופה"³¹, לצאת מן הגלות אל החירות האמיתית, לגאולה האמיתית והשלימה.

ועוד לפני"ז, בימי הגלות האחרונים, הנה מתוך מנוחה ושמחה וקיום יעודים אלו, עומד כל אחד מישראל וכל בני"י בקומה זקופה במעמד ומצב ש"אתם תהיו לי לעם"³² גם בגלוי, שמכריזים ומודיעים אודות שייכותם ל"ממלכת כהנים וגוי קדוש"³³ (כמודגש ב"זמן מתן תורתנו" שאליו מתכוונים בימי הספירה), בדוגמא ל"ימי צאתך מארץ מצרים"³⁴, שעוד בהיותם במצרים הי' כבר המעמד ומצב ד"יד רמה", ובדרך ממילא היו "יוצאים ביד רמה"³⁵, וכך יהי' גם הענין ד"ואולך אתכם קוממיות", "בקומה זקופה", גם בימי הגלות האחרונים.

ועד — "ואולך אתכם קוממיות" כפשוטו, למטה מעשרה טפחים, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש ובעגלא דידן.

* * *

ו. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י.

* * *

ז. בזמן האחרון מדברים אודות כמה מבצעים, החל ממבצע תורה, ולאח"ז מבצע תפילין, מבצע מזווה, מבצע צדקה ומבצע בית מלא ספרים, ולאח"ז — היא (מלשון נקבה) העולה על כולנה — הענין של נרות שבת קודש, שזהו מהמצוות שהזכות והברכה והצלחה וכל הכחות הדרושים לכך יחדו ונמסרו לנשי ובנות ישראל.

והרי כל מבצע הוא "עולם מלא" בפני עצמו, וכל מבצע נותן ליהודי את האפשרות ופועל שיהי' בו בגלוי הענין ד"ואתם תהיו לי ממלכת גוי"³³, באופן של מלך ששולט על כל הבריות, ובמילא הרי זה מבטל סוף-סוף את כל המניעות ועיכובים על המבצעים, ועי"ז גם את כל המניעות ועיכובים על לימוד התורה וקיום המצוות בכלל (איזו מצוה שתהי'), ובמילא בטלים גם המניעות ועיכובים למנוחת הנפש ומנוחת הגוף — כמדובר לעיל³⁶ מדברי הרמב"ם³⁷, שכדי שיהודי ילמד תורה כדבעי ויקיים

(28) ראה גם פרש"י דברי הימים ב לה, כ.
 (29) שם, ח.
 (30) שם, יג.
 (31) תו"כ ופרש"י עה"פ.
 (32) שם, יב.
 (33) יתרו יט, ו.
 (34) מיכה ז, טו.
 (35) בשלח יד, ח.
 (36) במאמר בסופו (לעיל ע' ...).
 (37) הל' תשובה ספ"ט. הל' מלכים בסופו.

מצוות כדבעי, נוטל ממנו הקב"ה את המניעות ובלבולים, כך, שיש לו מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ואז לומד תורה בהתמדה ושקידה מתוך "דעתא צילתא"³⁸, ומקיים מצוות עם כל ההידורים, ועד לאופן ד"בכל מאדך"³⁹.

ח. והנה, אף שלכל אחד מהמבצעים יש המעלה שלו, הרי כולם כלולים ב"מבצע תורה" — כמובן (וכמדובר גם לעיל⁴⁰) שמניין יודעים אודות תפילין, אודות מזוזה, אודות צדקה, בית מלא ספרים ונרות שבת קודש — יודעים הכל מהתורה;

ומניין יודעים אודות המעלה שיש בכל ענינים אלו (שע"י ידיעת המעלה ה"ה מוסיף בהידור שבקיום כל מבצעים אלו) — יודעים גם זאת מהתורה;

ומניין יודעים אודות השכר הכי נעלה שיש בקיום מצוות אלו (בתוככי כל המצוות) — גם זאת יודעים מהתורה,

ואפילו כשמגיע ואוחז כבר בדרגה שהעבודה צריכה להיות "שלא על מנת לקבל פרס"⁴¹, היינו, שעושה זאת לא בשביל השכר, אלא בגלל שזוהי מצוה, ציוויו של הקב"ה — הרי ענין זה עצמו יודעים גם מלימוד התורה, והיינו, שכדי לידע ולהגיע למעלה של קיום המצוה "לשמה" (לא לשם שכר), הנה בשביל זה גופא זקוקים ללימוד התורה, שע"י לימוד התורה כדבעי יודעים ומגיעים למעלה זו, כפי שהרמב"ם מסיים בהלכות תשובה⁴², שסוכ"ס באים למעלת העבודה שלא על מנת לקבל פרס (ככל שתגדל מעלת הפרס), אלא הוא לומד תורה ומקיים מצוות בגלל שכן הוא רצונו של הקב"ה.

וזהו גם משנת⁴³ במאמר⁴⁴ (שמיוסד על מאמרי רבותינו נשיאינו) אודות רשב"י, שכל סדר ההשתלשלות, מהדרגא ד"בחד קטירא אתקטרנא"⁴⁵ עד לירידת גשמים ומטר כאן למטה, ועד לתכלית ירידת המדריגות לטהר מקום טומאה שיהי' מקום טהור (כמסופר בארוכה במדרשי חז"ל⁴⁶) — הי' אצלו באופן שהתחיל והי' חדור בענין התורה.

ט. וענין זה הוא בכחו של כל אחד ואחת,

— שהרי גם נשים שייכות ללימוד התורה, כפי שרבינו הזקן מבאר בארוכה בהלכות תלמוד תורה סוף פרק ראשון בסיומו ובחותם שלו —

וכמו בשנים, כך גם בימים — "ששת ימים תעבוד", ולאח"ז "ביום השביעי תשבות בחריש ובקציר תשבות"⁸⁷, והיינו, שלאחרי השכר שהוא בערך העבודה "בחריש ובקציר", ישנו גם השכר ד"תשבות", שענינו בלשון החסידות — האתערותא דלעילא ש"שריא באתר שלים"⁸⁸, לאחרי שישנה האתעדל"ע הבאה אחרי האתעדל"ת (כמבואר בדרושי רבינו הזקן בלקו"ת שיר השירים⁸⁹, וגם בסוף דרך מצוותיך⁹⁰).

יג. ודוגמתו בנוגע ללימוד התורה — שתחילה ישנו לימוד התורה כפשוטו, חיצוניות התורה, כפי הסדר ש"בן חמש שנים למקרא, בן עשר שנים למשנה .. בן חמש עשרה לגמרא"⁹¹, ואח"כ מתחיל ללמוד פנימיות התורה, ומזה בא אח"כ ללימוד התורה באופן שלמעלה בערך מנגלה ופנימיות, שזהו כפי שהתורה מקושרת בהקב"ה,

— ועד לאופן שנאמר בנוגע לתפלה (ועד"ז בתורה) "אדניי שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך"⁹², היינו, שפותח את פיו ואז עובר דרכו דבר הוי', וכמו "שכינה מדברת מתוך גרונו של משה"⁹³, ועד"ז ב"משה" שבכל אחד מישראל⁹⁴,

וכידוע גם הסיפור⁹⁵ אודות רבינו הזקן, שבשעת אמירת חסידות אירע שהי' מתגלגל על הרצפה באמצע המאמר, ור' פינחס, שהי' ראש החוזרים, הי' מיד נשכב על הרצפה כדי לשמוע גם את המילים שאומר רבינו הזקן בשעת ההתפעלות הכי גדולה (כשהי' מתגלגל על הרצפה), ואח"כ בשעת חזרת המאמר, כשהי' חוזר זאת לפני רבינו הזקן, אמר לו רבינו הזקן: "אזוי אָזוי, ס'איז אַ גוטע זאָך"!!... והיינו, שרבינו הזקן הוצרך שהתלמיד יזכיר לו מה שאמר בשעת ההתפעלות, שזהו בבחינת "ומתלמידי יותר מכולן"⁹⁶ —

ועד"ז בנוגע לכללות הענין דמ"ת, שבתחילה ניתן נגלה דתורה, ואח"כ הי' גם גילוי פנימיות התורה, וכאמור לעיל (ס"ב) מסיום ההמשך דשנת עת"ר שקשור עם הענין דפנימיות אבא כפי שהוא פנימיות עתיק, ולאח"ז — פנימיות עתיק כפי שהוא במקומו, ועד כפי שנעשה עצמותו ומהותו; חכמתו ורצונו של הקב"ה, אבל כפי שנעשה עצמות ומהות.

(87) תשא לד, כא. ע' קפד. וש"נ.
 (88) ראה זח"ג ז, ב. 93 נסמן בלקו"ש ח"ד ע' 1087.
 (89) כב, סע"ב ואילך. 94 ראה תניא רפמ"ב.
 (90) קנט, סע"ב ואילך. 95 ראה תו"מ — רשימת היומן ע' רצט.
 (91) אבות ספ"ה. וש"נ.
 (92) תהלים נא, יז. וראה תו"מ סה"מ ניסן 96 תענית ז, א. וש"נ.

(38) ראה מגילה כח, ב ובפרש"י. (42) פ"י.
 (39) ואתחנן ו, ה. (43) לעיל ע' ... ואילך. וש"נ.
 (40) ראה גם אנ"ק שבהערה 1 (ע' קצה). (44) שבת לג, ב.
 (41) אבות פ"א מ"ג.

לחשוב אודות מעריב וספירה וכו' — שלאחר ברכת המזון תהי' חלוקת "כוס של ברכה", אבל באופן מסודר — לכל לראש ע"י השלוחים שנוסעים לאוסטרליא⁷⁷, כדי למלא שם את השליחות להוסיף על השלוחים שקדמו להם בענין לימוד התורה, נגלה ופנימיות התורה, ובענין הידור בקיום המצוות; וכן ע"י אלו שנקראים בלשון "טאנקיסטן", שעסקו בכך ביום סגולה זה דשמחת רשב"י — שהם יחלקו ה"כוס של ברכה".

יב. ובנוגע לנשי ובנות ישראל שנמצאות כאן — הנה כמו בהתועדות הקודמת⁷⁸, יתנו להם ב' שטרות של ממון, שטר אחד ליתן לצדקה, ושטר שני להשתמש לעצמם עבור ענין טוב.

ויהי"ר שיאיר מזלם כפשוטו למטה מעשרה טפחים בכל המצטרך להם, ויקימו בתים בישראל,

וכמדובר ביום ראשון⁷⁹, שבנין כל בית בישראל הוא בדוגמא מ"ש⁸⁰ "כי תבואו אל הארץ", כיון שיהודי בונה "ארץ-ישראל" בביתו,

ועושה זאת באופן ד"ושבתה הארץ שבת להוי"⁸⁰, והיינו, שכאשר עומד לעשות את הצעד הראשון בבנין הבית, חיי המשפחה, חינוך של ילד או חינוך עצמו, הנה המחשבה הראשונה והיסוד שעליו מעמיד את כל הנהגתו הרי זה הענין ד"ושבתה הארץ שבת להוי" — ליקח דבר ארצי ("ארץ"), גשמי ואפילו חומרי, ולהתחיל להכין אותו למעמד ומצב ד"ושבתה", כדאיתא בספרים⁸¹ שהפירוש ד"ושבתה" הוא שנאבדת החומריות והארציות שבדבר,

ועד שנעשית "שבת להוי" — שרואים שם אלקות, ורואים את הקב"ה בעצמו — בענין שלפנ"ז הי' "ארץ" כפשוטה, ועד (בלשון הכתוב⁸² בנוגע לפרעה) "בקרוב הארץ", שקאי על ארץ מצרים, "ערות הארץ"⁸³, שזהו ענין של "מצרים", ועד מצרים כפשוטו.

וכיון שיש צורך בהעלאת מייך נוקבין (בלשון הקבלה), אתערותא דלתתא (בלשון החסידות), "במדה שאדם מודד כו" (בלשון המשנה והברייתא והגמרא⁸⁴) — הנה על זה ממשיך בכתוב⁸⁵ "שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך"; ובודאי שע"ז זוכה ומגיע למעמד ומצב ד"בשנה השביעית"⁸⁶.

(77) ראה גם
(78) פ"א, ד (בסופו).
(79) (84) סוטה ח, ב. וש"נ.
(80) בהר כה, ב. (85) בהר שם, ג.
(81) ראה כש"ט בהוספות סכ"ז. וש"נ. (86) שם, ד.
(82) וארא ח, יח.

שע"י הפעולה במבצע תורה, להוסיף בקביעות עיתים בתורה, ולהוסיף גם באיכות ובחיות שבלימוד התורה, ועד שבאותה שעה הרי זה באופן ד"תורתו אומנתו"⁴⁵ — הרי מזה נמשך ביתר שאת וביתר עוז במבצע תפילין ומבצע מזוזה, מבצע צדקה ומבצע בית מלא ספרים, ועד במבצע נרות שבת קודש.

כולל גם — ע"פ המדובר כמ"פ במשך השנה, שיש כמה ימי סגולה בשנה זו שקביעותם היא דוקא ביום "שהוכפל בו כי טוב"⁴⁶, "טוב לשמים וטוב לבריות"⁴⁷, שאז רואים בכל רגע ובכל פעולה של יום זה שנעשים באופן ד"טוב לשמים וטוב לבריות", כמדובר לעיל בארוכה⁴⁸, וגם בקיצור, בסגנון שונה — במכתב לל"ג בעומר⁴⁹, שבכל מבצע ישנו הענין ד"טוב לשמים וטוב לבריות",

ובפרט כשעושים זאת בדרכי נועם ובדרכי שלום — להסביר לעצמו, ועי"ז גם ליהודי נוסף [או בסדר הפכי, שמסבירים ליהודי נוסף, ובדרך ממילא הרי זה נעשה ברור יותר גם לעצמו], שכל ענין של תורה, החל מלימוד התורה, ענינו לעשות שלום בעולם, כפי שפוסק הרמב"ם⁵⁰ "שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם", ולכן "תלמידי חכמים (אינם מסתפקים בכך, אלא גם) מרבים שלום בעולם"⁵¹; ומזה נמשך גם בכל המבצעים.

י. וכאמור לעיל (ס"ז) שכיון שרצונו של הקב"ה שיהודי ילמד תורה ויקיים מצוות, ה"ה נותן לו מנוחת הנפש ומנוחת הגוף — כפי שהורה בעצמו בתורתו, תורת אמת (והרי "מגיד דבריו ליעקב"⁵²), ואח"כ נמשך למטה מעשרה טפחים ובאופן שרואים זאת גם בעיני בשר — שבימי הגלות האחרונים זוכים למנוחה מכל ענינים המבלבלים, ועד גם מנוחה מהמלעיגים מכל הסוגים ומכל האופנים, כך, שלומדים תורה ומקיימים מצוות בשמחה ובטוב לבב, ובאופן דמוסיף והולך ואור,

ועד שאור התורה נעשה באופן ד"כה דברי כאש"⁵³ — ששורף את השיריים והשריידים של כתלי הגלות⁵⁴, ושורף גם את השיריים של

(45) שם יא, א.
(46) ב"ר פ"ד, ו. הובא בפרש"י עה"ת
(47) קידושין מ, א. וראה אוה"ת בראשית
(48) ראה גם במאמר פ"ט (לעיל ע' ...).
(49) אג"ק שבהערה 1.
(50) הל' חנוכה בסופו.
(51) ברכות בסופה. וש"נ.
(52) תהלים קמז, יט. וראה שמו"ר פ"ל,
בראשית א, ז.
(53) ירמ' כג, כט. וראה ברכות כב, א.
(54) ראה אג"ק אדמו"ר מהורי"צ ח"ו ע' ששב (נעתק ב"היום יום" בתחלתו).
(55) ראה גם במאמר פ"ט (לעיל ע' ...).
(56) ששב (נעתק ב"היום יום" בתחלתו).

ה"גלותיות" שעדיין מתגלגלת אצל יהודי באיזה מקום שהוא, שנמצא בגלות אצל היצירה-הרע, "אל זר אשר בקרבך"⁵⁵,

ומה שגרוע עוד יותר — שנמצא בגלות אצל גוי: האמת היא שהגוי פוחד ממנו, אבל הוא, מצד נחיתותו בעיני עצמו, נדמה לו שהוא צריך לפחד מהגוי, ולרדוף אחריו ולהשתדל לשאת חן בעיניו — אע"פ שזהו היפך ה"קומה זקופה"³¹ שצריכה להיות אצל יהודי, לא מצד "כחי ועוצם ידי"⁵⁶ ח"ו, אלא בגלל ש"בנים אתם להוי' אלקיכם"⁵⁷, ו"כל ישראל בני מלכים הם"⁵⁸,

ובשעה שהולך בכחו של אבינו שבשמים, בכחו של מלך מלכי המלכים הקב"ה — אזי "תפול עליהם אימתה ופחד"⁵⁹, ובלשון החסידים (שאפילו "שיחת חולין"⁶⁰ היא גם הוראה): "תפול עליהם אימתה ופחד הגדול", כפי שנקרא המאמר⁶¹ שבו נתבאר כמה ענינים נפלאים כפי שהם בתורה, וכיון שתורה ענינה על מנת לשמור ולעשות ולקיים, נמשך מזה למטה בפועל ש"תפול עליהם אימתה ופחד הגדול" כפשוטו.

ויה"ר שאכן "תפול עליהם אימתה ופחד הגדול" בפשטות,

ובדרך ממילא הרי זה יחדור סוכ"ס אפילו אצל אלו שמנצלים את הבחירה שנתן להם הקב"ה [שמצד זה שנשמתו היא "חלק אלקה ממעל ממש"⁶² יש לו בחירה חפשית⁶³] כדי לרדוף אחרי גוי רח"ל — שיראו את מעמדם ומצבם האמיתי,

שע"ז ש"ישראל מתקשראן באורייתא"⁶⁴, שיהודי מתקשר עם תורה ויהדות, אזי נעשה אצלו קשר תמידי עם הקב"ה, נותן התורה ומצוה המצוות, שהוא בעה"ב היחידי בכל העולם, כך, שבכל מקום שבו נמצא יהודי, הנה "הוי' שומרך הוי' צלך על יד ימינך"⁶⁵, ועד לאופן ש"יומם השמש לא יככה וירח בלילה"⁶⁶,

וכאשר אומרים — וגם התורה אומרת — שיש "אלף" מצד אחד ו"רבעה" מצד שני⁶⁷ — אין להם שליטה כלל, ואדרבה: "ונפלו אויביכם לפניכם לחרב"²⁹,

ועד לאופן ש"אין מחריד"²⁶, שמתבטלים ממציאיותם בפ"ע, אלא

וואילך. וראה גם

(55) ראה שבת קה, ב.

(62) תניא רפ"ב.

(56) עקב ח, יז.

(63) ראה לקו"ת אמור לח, ב.

(57) פ' ראה יד, א.

(64) זח"ג עג, א.

(58) שם סז, א. וש"נ.

(65) תהלים קכא, ה.

(59) בשלח טו, טז.

(66) שם, ד.

(60) ראה סוכה כא, ב. וש"נ.

(67) שם צא, ז.

(61) בתו"ח בשלח רסד, א [קפה, ב]

מציאיותם היא — "ועמדו זרים ורעו צאנכם"⁶⁸, וכפי שהרמב"ם מסביר⁶⁹ ענינו של משיח, ש"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' כולם גו' לעבדו שכם אחד"⁷⁰.

וזוכים לכך עי"ז שבימי הגלות האחרונים עומדים "בקומה זקופה" — לא מצד "כחי ועוצם ידי", אלא מצד זה שמתקשרים וחדורים בכך ש"והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם"³²,

ואז — "ונתתי שלום בארץ"²⁶, ולפנ"ז — "ונתתי גשמיכם בעתם"¹⁷, כפי פירוש הבעש"ט²³ שגם כל הענינים הגשמיים יהיו "בעתם", ועאכו"כ הענין ד"בחוקתי תלכו" — "שתהיו עמלים בתורה", "ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם"⁷¹.

וכל ענינים אלו — באופן ד"קוממיות", "בקומה זקופה", ונרקוד בקרוב ממש, ורשב"י בראשנו, לקבל פני משיח צדקנו, עי"ז ש"יפוצו מעינותיך חוצה" בימי הגלות האחרונים, ומתוך שמחה וטוב לבב.

* * *

יא. דובר כמ"פ שרוצים לקשר כל ענין גם עם דבר גשמי כאן למטה. ובפרט ע"פ מה שמצינו בנוגע לרשב"י²¹, שאמר תורה ורזין דאורייתא על הפסוק⁷² "מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד" (שפסוק זה מדגיש את הענין ד"טוב לבריות"), וירדו גשמים, שע"י אמירתו רזין דאורייתא, המשיך מטר במקום שמצד עצמו לא הי' שייך אז שיהי' בו מטר (שלכן הוצרכו לרשב"י שיעשה פעולה כדי להוריד מטר), שמזה מובן, שגודל ענין התורה הוא — לא מה שנפעל בשמים,

— אע"פ שמבואר בכ"מ⁷³ שכאשר מבררים ענין בתורה כאן למטה, אזי נתבאר ונתברר ומתעלה הענין גם למעלה, ולכן "חברים מקשיבים לקולך"⁷⁴ —

אלא עיקר החידוש של התורה הוא דוקא בארץ, ו"בקרוב הארץ", ששם "פועל ישועות", ועד שבכח פס"ד בתורה של ב"ד לפעול שינוי בגשמיות העולם עד לענין של פועל (כמבואר בירושלמי נדרים⁷⁵ בפירוש מ"ש⁷⁶ "לא-ל גומר עלי").

ועד"ז בנוגע להתוועדות זו — שצריך לקצר בה בגלל שצריך

(68) ישע"י סא, ה.

(73) תניא אגה"ק סכ"ו (קמד, ב וואילך).

(69) הלי מלכים ספ"א.

ק"א קנט, ב וואילך.

(70) צפנ"י ג, ט.

(74) שה"ש ח, יג. וראה שהש"ר עה"פ.

(71) ר"פ בחוקותי ובתו"כ ופרש"י.

(75) פ"ר סה"ח. וש"נ.

(72) תהלים קלג, א.

(76) תהלים נז, ג.